

## O PICĂTURĂ ÎN MAREA INFORMAȚIONALĂ...

*Vlad POHILĂ*

Încercarea de a afla, oricît de aproximativ, cîte publicații periodice de biblioteconomie și științe ale informării se editează în lume, este din start sortită eșecului. Din simplul motiv că nu putem găsi asemenea statistici, sau dacă o fi fiind, acestea nu se pun la dispoziția publică. Există, desigur, și unele dificultăți „tehnice” în acest sens. Ce poate fi calificată, necondiționat, ca publicație în domeniul ce ne interesează? Doar cele ce își enunță apartenența în subtitlu? Ce ne facem cu publicațiile cu apariții nesigure – efemere sau întâmplătoare, ocazionale? Unde, în ce compartiment, plasăm periodicele aflate „la frontieră”, între bibliologie și alte științe îngemănate?

Dacă admitem că în lume există ceva peste 200 de state mai mult sau mai puțin „serioase”, stabile din punct de vedere politic, economic și cultural, e de presupus că publicații periodice din cele care ne interesează trebuie să fie ca minimum 150, la nivel național, de stat. Luînd în calcul experiența României, unde asemenea reviste apar relativ multe – poate nu în fiecare din cele 41 de județe, dar cu certitudine în jumătate din numărul acestora – e de presupus că în țările cu un grad avansat de stabilitate politico-economică și cu tradiții în activitatea bibliotecară (Franța, Germania, Marea Britanie, SUA, Italia, Spania, Rusia...), publicații de biblioteconomie și științe ale informării trebuie să fie deja de ordinea sutelor, indiferent de formulă – buletin, revistă, ziar. Dacă mai punem la socoteală și publicațiile în format electronic, apoi, numărul acestora s-ar putea ridica la o mie, posibil chiar la cîteva mii.

Ne vom referi doar la revistele în format tradițional, limitîndu-ne și spațiul de analiză: „casa noastră”, Republica Moldova.

Pînă la schimbările survenite odată cu perestroika lui Mihail Gorbaciov și prăbușirea URSS, la noi nu se știa de altă publicație bibliologică decît Cronica presei. Din 1968, actuala Bibliotecă Națională pentru copii „Ion Creangă” editează Bibliografia literaturii pentru copii. Da, mai apărea un buletin bilunar: Noutăți editoriale, în română și în rusă; anual vedea lumina tiparului și almanahul bibliofililor Patrimoniul. După 1991 și-a modificat denumirea (iar întru cîtva, și conținutul) revista editată de Camera Națională a Cărții, cunoscută acum ca Bibliografia Națională a Republicii Moldova. Apoi a început a se edita Magazin bibliologic, revistă trimestrială a Bibliotecii Naționale, aceasta mai editînd Calendarul bibliotecarului (din 2000 – Calendar Național), o serie de almanahuri și anuare cu tematică bibliologică; în fine – Gazeta bibliotecarului, cu o periodicitate incertă, în ultimul timp. Scurt timp după întemeierea Asociației Bibliotecarilor din R. Moldova a prins a se edita și Buletinul ABRM, care se menține și astăzi pe piața mediatică de la noi, cu un mesaj clar, cu un conținut și o formă specifice, la fel și cu un grad propriu de utilitate. Biblioteca Națională pentru copii „Ion Creangă” elaborează culegerea periodică Cartea, Biblioteca, Cititorul, precum și anuarul Aniversări culturale.

Cam acestea ar fi, foarte pe scurt, istoria și prezentul presei periodice din domeniul bibliografiei și biblioteconomiei în RSSM / Republica Moldova pînă la... apariția revistei noastre BiblioPolis și a emanației acesteia, gazeta cu același nume, mai tîrziu – BiblioCity, actualmente editîndu-se exclusiv versiunea electronică a acesteia. Am acceptat drept „linie de demarcare” cronologică, între două etape ale istoriei recente a presei de specialitate de la noi, apariția publicațiilor Bibliotecii Municipale din cîteva motive. În primul rînd, pentru că revista BiblioPolis a ajuns la o „groasă creștătură” pe răbojul vremii – zece ani de la întemeiere, dar și pentru că, la această oră a unor bilanțuri, punînd mîna pe inimă, putem spune că BM „B.P. Hasdeu” editează o revistă ce și-a găsit un loc distinct în peisajul cam sărăcăcios al presei de specialitate de la noi, dar și un loc al său între publicațiile de limbă română, din spațiul mediatic de specialitate general românesc. În plus, se pare că tocmai lansarea BiblioPolis-ului a catalizat, într-un fel, unele energii latente, determinînd apariția, rînd pe rînd, și a altor reviste cu același demers: Coperta din Ungheni, Confluente bibliologice, la Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți, Agora de la Universitatea Agrară, în fine – BiblioScientia, publicație a Bibliotecii Științifice Centrale „Andrei Lupan” a Academiei de Științe a Moldovei.

Nu ne facem iluzii (prea mari); știm prea bine că BiblioPolis nu e decît o picătură în Marea Informațională; un rînd doar, într-un posibil catalog al publicațiilor periodice de biblioteconomie și științe ale informării. Mai important ni se pare că acea picătură (metaforică) de care am amintit își are o culoare sau o nuanță a sa; are greutate proprie, cum are și un unghi propriu de cădere în talazurile învolburate ale metaforiceii Mării Informaționale din lume.

Nici nu ne consolăm prea mult cu anumite împliniri, oricît de evidente ar fi ele; totuși, la acest bilanț am decis să le enumerăm pe unele, unde mai pui că bunul mers al lucrurilor în apariția revistei BiblioPolis a fost remarcat și de alții – colegi de ai noștri din presa de specialitate sau chiar din unele organe mass-media ce nu au vreo tangență cu biblioteconomia și bibliografia. Or, notele pe care ni le dau colegii contează nu numai pentru un viitor CV al revistei, dar și pentru starea de spirit actuală a celor ce o fac. Tocmai de aceea, amintim cu bucurie și recunoștință că, pe parcursul ultimilor ani, BiblioPolis a constituit obiectul unor prezentări, recenzii și analize găzduite în prestigioasele ziare Timpul, Jurnal de Chișinău, Flux, în săptămînalul Literatura și arta; în revistele Biblioteca Bucureștilor și Biblioteca (București), Familia Română (Baia Mare), Lectura (Cluj-Napoca), Oglinda literară (Focșani), Confluente bibliologice (Bălți).

BiblioPolis a fost la începuturi, este și în prezent, un proiect menajat de ambițiile creatoare și de energiile profesionale ale dnei Lidia Kulikovski, care a și rămas în hronicul BM (și) ca un ctitor de publicații de specialitate, director fondator al acestei publicații. Cîte cineva mai păstrează primele numere de BiblioPolis, din 2002-2003, aveau toate însemnele unui buletin informativ (sau informațional). Cu trecerea anilor, ținînd cont de dorințele și necesitățile beneficiarilor – în primul rînd, ale bibliotecarilor din rețeaua BM „B.P. Hasdeu” – BiblioPolis și-a sporit volumul, acesta diversificîndu-se într-un mod apreciabil, iar demersul tematic avînd tendințe tot mai clare spre „seriozitate”, adică spre specialitate, spre provocările și exigențele epocii, ale erei în care trăim. În context, voi mai aminti un amănunt care mi se pare semnificativ: de-a lungul celor zece ani de ființare, BiblioPolis nicio singură dată măcar „nu și-a permis luxul” să apară cu numere duble. Și asta în situația în care a scoate numere duble sau chiar triple a devenit o adevărată epidemie, de care nu scapă (sau nu se feresc?!) nici editorii unor publicații remunerate din gros pentru a scoate de sub tipar reviste care să fie o prezență constantă, nu ocazională în existența basarabenilor. Ritmicitatea cu care apare BiblioPolis este, neîndoios, o performanță, dar constatăm cu bucurie că nu e unica și, la acest bilanț aniversar, ne vom permite să mai amintim cîteva



împliniri ce ni se par demne de menționat, de evidențiat.

O realizare importantă a BiblioPolis-ului ar fi găzduirea unui număr în continuă creștere de studii și cercetări (acestea apăreau în revista noastră chiar și atunci cînd nu exista rubrica numită astfel, însă în ultimii ani ele au prins a fi o permanență de-a dreptul consistentă). Necesitatea de

a scrie și de a da publicității astfel de studii și cercetări, iar implicit – și necesitatea de a fi citite, studiate – se întrevede și din faptul că unii autori nu au o legătură directă cu BM, activînd în alte sfere ale bibliologiei. Aici e locul să menționăm încă o fațetă, încă o realizare a revistei BiblioPolis, în cei zece ani de existență, și anume: deschiderea largă spre autori, spiritul cu adevărat democratic ce domină în elaborarea sumarului, conținutului, care se conturează din texte ale autorilor noștri, din cadrul BM, dar și de autori din alte biblioteci sau de la instituții de învățămînt ce au facultăți de specialitate. Totuși, lucrările autorilor din cadrul BM „B.P. Hasdeu” au o firească prioritate în revista noastră. Odată cu apariția BiblioPolis-ului, membrii echipei Hasdeu au obținut o tribună de unde pot să-și expună liber, amplu sau succint, ideile, doleanțele, proiectele. Astfel au fost (și mai sînt! și vor mai fi!) antrenați în munca de scriere a unui material de specialitate zeci de angajați ai Bibliotecii Municipale, unii pornind de la consemnări ale vreunui eveniment cultural sau omagial desfășurat în filiala lor, ca să ajungă la texte cu analize nu numai ale activității proprii, dar și a unor segmente de domeniu sau chiar a unor fenomene, tendințe din sfera bibliotecară.

Atragerea și stimularea bibliotecarilor la actul scrierii de articole, reportaje, consemnări, cronici, analize etc. asemenea asigură menținerea în revistă a unei fidele cronici a vieții în biblioteci, a relațiilor pe care le dezvoltă și le diversifică filialele cu utilizatorii lor și cu alte instituții gemene. Mi s-au confesat cîteva angajate din sfera BM că, citind cu regularitate BiblioPolis-ul, au simțit că trec o școală de specialitate, la alt nivel decît cel cunoscut la facultate. Poate e la mijloc și o complezență... însă cert este că am tins mereu să oferim niște exemple sau chiar modele – informaționale, de analiză, de viziune și, firește, de limbaj, de terminologie. Se știe doar că școala sovietică, cu majoritatea disciplinelor în limba rusă, i-a văduvit pe mulți (nu numai bibliotecari, dar și medici, ingineri, agronomi, juriști etc.) de bucuria de a vorbi, a scrie, a gîndi în limba maternă, în română. Abia după anii '90 a apărut șansa de a ne bucura de prezența limbii române și în sfera noastră și, în acest sens, putem spune că BiblioPolis oferă un spor de garanție pentru toți cei care doresc să știe și să utilizeze fără

probleme terminologia de specialitate în domeniu. În fine, revista noastră a fost mereu deschisă și pentru tinerii angajați sau apropiați ai Bibliotecii Municipale care au dorit, au simțit că au a spune ceva.

Fiind organul de presă al unei instituții ce nu poate fi concepută în afara cărții, BiblioPolis a tipărit, în acești primi zece ani de existență, câteva sute de consemnări, recenzii, impresii de lectură, reviste biblioteconomice. Este și aceasta, credem, o împlinire a publicației noastre, cu atât mai mult cu cât, în ultima vreme inserăm tot mai multe recenzii și consemnări ale unor apariții editoriale din domeniu, inaugurând, în acest scop, și o rubrică specială: Cartea de specialitate.

Intenționam, în acest editorial, aniversar într-un fel, să dau publicității o listă a celor mai harnici, mai talentați, mai fideli colaboratori ai revistei noastre, pe parcursul deceniului ce a trecut. Am renunțat la intenție, din mai multe cauze. Lista ar fi prea lungă... Și, oricât de mare ar fi acest pomelnic, oricum risc să scap vreun nume ce ar merita să fie amintit și nu aș vrea să supăr pe nimeni acum, în ajunul marilor sărbători de iarnă și al micii sărbători a BiblioPolis-ului. Totuși, două nume nu pot să nu le evoc acum, în acest context. Lidia Kulikovski, pe lângă meritul cu totul unic de a fi inițiat și insuflat viață acestei reviste, mai este, de-a lungul anilor, număr de număr, „dirijorul din umbră”, un „cenzor” extrem de democratic, drept, cu deschidere spre tot ce e bun și util profesiei, cauzei bibliotecare și nu numai. Este sfetnicul cel înțelept și generatorul de noi și mereu viabile idei. Apoi, colega Genoveva Scobioală, „ochiul de veghe”, „capul limpede” al fiecărui număr, al fiecărui text inserat.

Nu pot să nu spun, în final, un mulțumesc frumos – sincer și infinit – tuturor celor care au așteptat anotimp după anotimp, apariția unui număr nou de BiblioPolis, implicându-se, într-un fel sau altul, la menținerea unei ritmicități și a unui nivel ale editării revistei.

Trecem într-un deceniu nou al existenței revistei noastre. Cum va fi BiblioPolis în anii ce vin? Va fi exact cum vom fi noi. Altfel zis – cum îl veți dori Dvs., cei pentru care a fost concepută și apare, iată, de zece ani bătuți pe muchie, revista noastră.  
Crăciun fericit și La mulți ani, dragi prieteni și creatori ai BiblioPolis-ului!

**Vlad POHILĂ**